

Toespraak van wethouder Gerrie Rozema van de gemeente Heerenveen bij de kranslegging tijdens de Dodenherdenking op zondag 4 mei 2025 in Akkrum

-----

Beste mensen,

De pijn en de angst, het diepe gevoel van onveiligheid, van verlatenheid, die een oorlog met zich meebrengt, gaan nooit meer weg. Niet bij de overlevenden van de Holocaust, niet bij verzetshelden of bij mensen die ondergedoken zaten. We kennen de verhalen van wat er hier, in Akkrum, bij Nes en Aldeboarn gebeurde. Verhalen die kortgeleden nog zijn verteld bij de theaterwandeling. Ook straks in de Terptsjerke wordt zo'n verhaal gedeeld.

Juist het persoonlijke verhaal ráákt. Die pijn en angst en alle andere gevoelens zitten ook in de verhalen van de mensen die 'gewoon' hun leven leidden en te maken hadden met avondklok, met angst en verdriet om het moeten missen van hun geliefden, vrienden of burens. Of bij veteranen die hebben gevochten voor internationaal recht en vrijheid. En onderschat niet hoe deze door hen gevoelde angst en pijn wordt overgedragen aan kinderen, en zelfs aan kleinkinderen.

Oorlog is, helaas, van alle tijden. Het is goed te beseffen dat er ook hier mensen zijn die de last van meer recente of zelfs van huidige oorlogen met zich meedragen.

Ik wil u op deze avond kort meenemen in het verhaal dat Dieuwertje Blok op 4 mei 2023 deed op de Dam in Amsterdam. Zij vertelde het verhaal van haar moeder een zeventienjarig joods meisje in Amsterdam. Een verhaal over hoe de vrijheid van deze jonge vrouw steeds meer werd ingeperkt. Hoe haar wereld steeds kleiner werd. Op steeds meer plekken verschenen bordjes: 'verboden voor joden'.

Iedereen zag dit soort borden, liep erlangs. We kunnen het ons nu amper voorstellen hoe mensen toen dachten. Zouden ze hebben weggekeken? Wie zou er durven ingrijpen? Zouden WIJ nu wegstijgen als er zulke bordjes werden neergezet, als groepen mensen weggezet worden om wie ze zijn, om hun kleur, religie, afkomst?

Het is goed om één dag per jaar twee minuten te herdenken, maar, zo bedacht Dieuwertje Blok ook: eigenlijk zouden we elke dag met dit soort vragen bezig moeten zijn. Welke lessen kunnen we leren van de geschiedenis? Hoe doen we het zelf eigenlijk?

Anno 2025, 80 jaar na de bevrijding, leven wij hier in Akkrum, Nes en Aldeboarn in vrede in een open samenleving. Een zwaarbevochten vrede, waar we dankbaar voor moeten zijn. Het is aan ons, aan ons allemaal, om onze open samenleving te beschermen.

Door onze grondrechten te koesteren en te waarderen. Door op te staan tegen antisemitisme, tegen haat en discriminatie.

Herdenken is niet passief, we kunnen niet alleen stil staan bij wat is gebeurd, zonder verbinding te maken met de huidige wereld, met de toekomst. Door te blijven werken aan vrij zijn. Laten we daarom soms gewoon even stil zijn. Laten we het vermogen hebben om mee te leven met al die mensen die de pijn van oorlog elke dag voelen. Laten we oog hebben voor mensen die rouwen om de kinderen die de wereld niet heeft kunnen redden. Laten we elkaar tot troost zijn.

EINDE TEKST